

Ich hab' noch einen Koffer in Berlin

Mam jeszcze jedną walizkę w Berlinie

Gramatyka

Dzisiejsza lekcja jest nietypowa – nie będzie w niej gramatyki. Przedstawiamy za to państwu mozaikę utworów i wypowiedzi nierozzerwalnie związanych z Berlinem współczesnym i tym minionym.

1. Rozpoczynamy od utworu Petera Igelhoffa, *„Das Spatzenkonzert”* skomponowanego w latach 30-tych.
2. Słynna piosenka Lizzi Waldmüller *Das ist die Berliner Luft* powstała również w latach 30-tych.
3. Znany zespół *Comedian Harmonists*, występujący w pamiętnych latach 30-tych w Berlinie, wylansował wiele ówczesnych przebojów, w tym również piosenkę *Mein kleiner grüner Kaktus*. Od 1934 roku, szykanowany na fali antysemitycznej nagonki, zespół objęto zakazem występowania.
4. Wystąpienie radiowe Thomasza Manna (1875–1955), nadane 10 maja 1945 roku, po powrocie pisarza z wojennej emigracji. Oto końcowe słowa jego wypowiedzi:

Thomas Mann:
Deutsche Hörer!

(...) Ich sage: Es ist trotz allem eine große Stunde, die Rückkehr Deutschlands zur Menschlichkeit. Sie ist hart und traurig, weil Deutschland sie nicht aus eigener Kraft herbeiführen konnte. Furchtbarer, schwer zu tilgender Schaden ist dem deutschen Namen zugefügt worden, und die Macht ist verspielt. Aber Macht ist nicht alles, sie ist nicht einmal die Hauptsache, und nie war deutsche Würde eine bloße Sache der Macht. Deutsch war es einmal und mag es wieder werden, der Macht Achtung, Bewunderung abzugewinnen durch den menschlichen Beitrag, den freien Geist.

5. Wizyta prezydenta Stanów Zjednoczonych, Johna F. Kennedy'ego, w 1963 r. w powojennych, podzielonych na dwie strefy okupacyjne Niemczech, organicznie zrosła się z historią Berlina. Podobnie jak *Freiheitsglocke* – "Dzwon wolności" – przekazany Berlińczykom w 1950 r. przez amerykańskiego generała Claya, który od tej pory odzywa się każdego dnia w południe. Oto przesłanie prezydenta Kennedy'ego wygłoszone do Berlińczyków z wieży ratusza Schöneberg w dniu 26 marca 1963 roku:

John F. Kennedy: Ich bin ein Berliner.

6. Tak rozmawiają ze sobą starzy Berlińczycy:

Berlinerin: Kannst du mal einkaufen gehen?
Berliner: Was soll ich?
Berlinerin: Einkaufen.
Berliner: Ich? Wieso denn das?
Berlinerin: Wieso denn nicht?
Berliner: Ich habe keine Lust.
Berlinerin: Ich auch nicht.
Berliner: Hör auf, ich glaube, das reicht nun, was?

7. W latach 60-tych do Niemiec przyjeżdżało wielu "gastarbeiterów" różnych narodowości. Do dziś w Berlinie mieszka i pracuje wielu Turków (rozmowa przetłumaczona na niemiecki):

Türkin: Guten Tag.
Türke: Guten Tag. Was möchten Sie?
Türkin: Einen *Döner.
Türke: Bitte – hier.

* Döner: *bulka nadziewana drobno pokrojoną baraniną.*

8. Marlena Dietrich to nie tylko gwiazda filmowa pierwszej wielkości, ale również postać silnie związana z Berlinem. Tu urodzona i wychowana, tu zdobyła sławę rolą w *Der Blaue Engel* (*Błękitny anioł*). W roku 1936 Marlena wyjeżdża do Stanów Zjednoczonych. W czasie II wojny światowej, znana ze swych antywojennych przekonań, występuje dla żołnierzy amerykańskich stacjonujących w Europie. W późniejszych latach mieszka w Paryżu. Pochowana została na własne życzenie w Berlinie. Piosenka zatytułowana *Ich hab' noch einen Koffer in Berlin* (*Mam jeszcze jedną walizkę w Berlinie*) z 1948 r. wyraża duchowe rozdarcie artystki między Paryżem, a Berlinem.